

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Domini CCCC.XL. perueniens vsque ad D.XVIII. inchoatur
ab Imperio Justini senioris: complectitur Annos LXXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 494. Gelasii Pap. Annus 3. Anastas. Imp. 4. Theodor.
Reg. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14573

sequi perfidiam. Venon mireris, si Elias vir sanctissimus habitus, in mediterraneo positus inter Alexandrinum & Antiochenum haereticos Patriarchas, se cum Euphemio propagante fidem Catholicam consentire professus sit: cum tamen non ob hanc causam ipsum Eliam dixerimus inter schismaticos numerandum, quod Euphemio communicaret: nam licet (videm testatur Cyillus) cor Doroeris hoc anno maxime verterentur inter Romanum Episcopum & Constantinopolitanum, nondum tamen eorum progressa erat, ut Gelasius Papa in Euphemium damnationis sententiam protulisset: quando autem ipse factum sit, suo loco dicemus. Rursum vero non erat pro Romana Ecclesia in Oriente legatus, qui colligeret abique Euphemio communicatione Catholicos: nam vidimus res Ecclesiasticas commississe Gelasium Papam Fausto vii ex legatis Theodorici Regis: quod proculdubio non fecisset, si aliquis legatus Apostolicus sedis fuisset in Oriente, cui ex more agenda tractandaque committere valerent. neque enim in litteris ad Euphemium, vel ad Imperatorem datis, vel ad Episcopos Macedoniae missis vlla est de aliquo mentione, qui in Oriente vices ageret Apostolicae sedis. Haec ad Elias Episcopi excusationem dicta sunt.

Sub hoc eodem anno Gelasius Papa facta po- nitur inuentio cryptae Gargani montis in Apulia, quae ex apparitione S. Michaelis Archangeli reddita celebrissima, pio est cultu mancipata. Reigeste extat historia; in eam tamen emendanda, dum ibi dicitur bellum tunc viguisse inter Neapolitanos & Sipontinos; restituendumque est, inter Odoacrem & Theodorici: eiusmodi enim bello & non alio priuato tunc vexabatur Italia: cum Sipontini, qui se Theodorico dederant, male habiti sunt, ab Odoacre, quam obrem occiso tandem Odoacre, summa rerum potitus idem Theodorici Sipontinis negotiorum duorum annorum tributa relaxari iussit. extat de his epistola eiusdem Regis ad Faustum Praepositum. Creuit maioribus in dies accessioibus semel capus illic religiosus cultus S. Michaelis Archangeli, quem & vniuersa Occidentalis Ecclesia anniuersaria solemnitate celebrandum suscepit; & locus ipse ob ingenia illic solita edimaculata iugi in posterum peregrinatione Fidelium est frequenteratus.

Ceterum alia apparitione erat Romae illustri memoria S. Michaelis Archangeli, in cuius veneratione annua festa dies peragi consuevit: in eius laudem Drepanius Florus celebris aetatis suae poeta cecinit sacrum huiusmodi, in ipsius vero exordio haec de eius apparitione, factaque die:

*Clarent Angelici sublimia festa diei
Allatura pia dona beata anima.
Hunc etenim Michael aule caelestis alumnus
Conspicuo nobis confessoris diem,
Dignatus Petri, Pauli, iunioris sedem,
Imperiumq; fouens, inuicta Roma, tuum,
Qui proceres inter pia moenia luce coruscet
Egregio vultu splendens orbe nouo.
Cum Deus expulsus lucem de promerit vmbra,
Conderet & stabilem nocte ruente diem, &c.*

Ex quibus facile intelligas, ante apparitionem in Gargano factam, iam celebrem Romae fuisse cultum eiusdem Michaelis Archangeli.

Potero ipse Drepanius, cognomento Fldrus, diuersus planus est ab eo, cuius Sidonius Apollinatis in epistola ad Lupum meminit, sicut & Antidij sequi poetae, de quo idem in carmine ad Felicem. De eo etiam errare illi conuincuntur, qui Drepanium Florum ad tempora reijciunt S. Gregorij Papae. Longe vero ante haec tempora sub Theodosio Maiore alter Drepanius vixit clarus orator, quem Panegyricum eidem Theodosio dixisse meminimus: que & illum putamus, qui eodem tempore Proconsulatum in Africa gessit, ad quem extat eiusdem Theodosij rescriptum, quod Pacatus dicitur reperitur, hic autem poetae & cultatibus notus, Florus nuncupatus. At de his satis.

IESU CHRISTI
Annus 494.

GELASII PAP. ANASTAS. IMP. 4.
Annus 3. THEODOR. REG. 2.

CHRISTI annus quadragesimus nonagesimus- quartus Consilatu Asterij atque Praesidij illucescit: quo remeantibus Theodorici Regis legatis circa finem anni superioris Constantinopolim missis, nunciatisque Gelasio Papae, quorab Imperatore Anastasio acceptis, ipse Gelasius apologeticam epistolam ad eundem Angulitum conscripsit: citatur ipsa in Capitulationibus Regum Franchorum: est namque celebris ob argumenti egregij dignitatem. Redemus eam integre, vt par est, exemplaribus Vaticanis emendis (quantum licuit) emaculata: sic enim se habet, vt in ea sacerdotalis effulgeat eminentia, & rerum gestarum cognitionem haud medietatem exhibeat: est autem huiusmodi:

Famuli vestrae pietati, filij mei, Basilius Magister, & Irenaeus viri illustres, ap. ne eorum comites publica legatione singentes, ad Vrben reversi, Clementiam vestram quaesisse dixerunt, cur ad vos mea salutatio scripta non miserim. Non meo, facer, insituisse sed cum drecti dudum de partibus Orientis, vel videndi me, licentiam sibi vestrae praecipitibus abnegatam, tota Vrbe disperse- rint; à litteris eruditi temperandum, ne onerosus potius, quam officiosus existerem. Videris egrotare non me à simulatione praouentisse, sed competentis fuisse cautele, ne resistentibus animis molestias irrogarem. Sed vbi serenitas tua beneuolentiam comperit, praesatu inducibus, humanitas mea clementer expresse seruauit; iam te vera perpendi, imputandum non in merito mihi, si careamus quia, gloriose sit, te sicut Romanus natus & Romanus Principem amo, celo, suscipio; & sicut Christianus, cum eo, qui celum dei habet, secundum scientiam habere desidero; & qualescunque Apostolica sedis vultus quodcumque plena fidei Catholicae deesse comperero, pro meo modolo suggestioibus opportunis supplere contendo.

Dispensatione etenim mihi diuini sermonis inuincula: va mihi est, si non euangelizauero. Quod cum v. a. electione beatus Paulus Apostolus formidet & clamat: multo magis mihi exiguo me- tuendum est; si diuinitus inspiratum & paterna deuotione transmissum subtraxero ministerium praedicationis. Pietatem tuam pro- cor ne arrogantiam iudices diuinae rationis officium. Abso, quae, à Romano Principe, vt intimam sui sensibus veritatem arbitretur iniuriarum. Duo quippe sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas sacra Pontificum, & v- gelis potestatis, quibus tanto gratius est pondus sacrae doctrinae, quan- do etiam ipse Regibus Domino in diuino redditur, sicut exami- ne rationum. Nostri etenim, fili clementissime, quod licet praesidias humano generi dignitate, res, in amem Praesulibus diuinarum de- uotus cella submittit, atque ad eum causae tuae solutus expectis; in- sumendis caelestibus sacramentis eius, (vt competit) disponendis, subdi te debere cognoscere religionis ordine, potius quae praesse. Nostri itaque inter haec, ex illorum tendere iudicio, non illos ad tuam redi- gere velle voluntatem.

Si enim quantum ad ordinem pertinet discipline, cognoscentes Imperium tibi superna dispo. sine collatum, legibus tuis ipse quo- que parent religionis amissiter, ne vel in rebus mundanis ex- lusa videantur obuiare sententia: quo, rogo, te deest affectu eius obedi- re, qui pro erogandis venerabilibus sunt attributi mysterij. Quod audis Gelasium proficere Pontifices obedire legi- bus Principum; iam dictum est iterum superius, nec retu- gisse Romanos Pontifices parere legibus Ethnicarum, immo & persecutorum Imperatorum, quae iustitia polle- rent & veritate. Peregit vero Gelasius: Proinde sicut non leue discrimen incumbit Pontificibus suis pro Diuinitatis cultu quod congruit tibi (quod ab his) non mediocre periculum est, qui com- parere debeant, despiciant.

Et si eundem generaliter sacerdotibus recte diuina tractantibus Fidelium conuincit corda submittit: quanto potius sedis illius Praesulibus consensu est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & Di-

I. REDITVS LEGATO- RVM.

Capitul. Fran. lib. 2. c. 107.

Gelas. lib. 1. c. 10.

II. GELASII PAPAE AD ANASTAS. IMP. EPIS- TOLA.

III.

h. I. Cor. 9. PONTIFI- CUS EST ADMONES- RE IMPE- RATOR- RVM.

IV. LEGES O- MNES IV- STAS RE- CIPI- RE- CLASSIA.

V. EXCEL- LENTIA SEDIS A- PUSTOLICA.

XLIII. Sigheer. h. ann. 2. Gelas. de appa- ritione S. MICHA- ELIS IN GARGA- NO MON- TI.

b. Apud Capitul. Fran. lib. 2. c. 107.

XLIV. CVLTVS ROMAE S. MICHA- ELIS AR- CHANGE- LI. GELASIO. P. 2. c. 107.

XLV. Sidon. li. 2. epist. 11. de dyo- nysio d. d. PANDE.

e. De exhi- bit. 1. c. 4. C. 107.

affectione retineri. Taceo, quod qui ab eisdem istis damnatis Presalibus baptizati fuerant, in fide Catholica manentes, nulla sint exagitatione turbati. Taceo, quod pro eorum ludicris popularibus tumultibus nec etiam vespe pietatis anctorum versentur: atque ita multo magis pro salute animarum suarum necessarii vobis Constantianopolitana civitate obtemperat multitudine, sicut ad Catholicam & Apostolicam communionem vos Princeps reducat. Etenim Imperator Augustus, si contra leges publicas aliquid (quod ab his) quisquam fortasse tentaret, nulla pati id ratione potest, ad Divinitatem puram sinceramque, deorumque vobis tibi plebs subdita redigatur, conscientia tunc non putat interire. Postremo si vniuersa civitas populi animus non patitur offendi, de divina (vt res populus) corrigatur: quoad magis nec divina offendatur, Catholici nominis inuenerit pro fide nec ledere debemus omnino, nec possumus? Et tamen idem nostris se posse voluntate sanari.

XIV.

Comptentibus ergo finem curari se posse remediis: alioquin (quod ab his) in eorum transgressione perniciem, cum illi perire possunt, ipsos autem saluare non possumus. Iam hic quid sit magis sequendum, sub diuino iudicio vestra conscientia derelinquo: vtrum (sicut nos optamus) simul omnes certam redeamus ad vitam, an sicut illi possunt) manentem remanamus ad mortem. Sed adhuc Apostolicam fidem sub medicinalibus suggerentem, super eam vocare arrogantem, contendam. Habebat quales sepe laqueum, vt acies magis medicos congruis obseruationibus ad salubria reuocantes, quam vt ipsi suos noxios appetitus deponere vel reprobare consentiant. Si nos superbi sumus, qui animarum remedia conuenientia ministramus: quid vocantur sunt qui resoluunt? Si nos superbi sumus, qui obedire paternis dicimus instituta: qui refragantur, quo appellandi sunt nomine? Si nos elati sumus, qui diuinum cultum puro atque libere capimus tenere seruarique contra Diuinitatem quos, sentunt, dicant, qualiter nunc cupentur? Sic & nos ceteri, qui in errore sunt, asstantes, quod eorum non consentiamus in fana. Vbi tamen spiritus superbie veraciter consistat & pugnet, veritas ipsa indicat. hactenus ad Anastasium Augustum Gelasius Papa.

XV.

Quod autem tota hac epistola in eo tantummodo verberetur Gelasius, vt reprehendat eos, qui Acacii nomen, adhuc retinent in Diptychis; nec in Anastasium tantquam in haereticum improbatem Chalcedonense Concilium inuehat, intellegere facis possumus, ipsum Imperatorem haud eadem palam prouenisse audaciam, vt se Eutychianum esse haereticum & Acophalorum sectae signiferum propalaret. Post haec enim, & non ante praesentem annum Anastasium prelium excitare cepisse aduersus Catholicam fidem, Marcellinus profertur in Chronico, qui addit cum persecutione prodigiose esse terramotum exortum: Maximus terramotus (inquit) exiit, ex quo Laodicea, Hierapoli, atque Aeghithum civitates eodem tempore prostratae sunt, haec Marcellinus.

XVI.

Acne istis quidem datus hoc anno a Gelasio Papa literis, vel minimum Anastasius persuadendi valuit, vt remoto obice, Ecclesijs vno redderetur & Pax, Euphemio insuper cum suis in sententia obstinate persistente, immo & alios ab Apostolicae sedis communiore reuocare conante; cum ad decipiendos simplices illa iactaret, non esse eiusmodi inter se & Gelasium questionem, qua Catholica Communio solui deberet; vt potest quod non de fide (vt mentiebatur) sed de moribus altercatio orta esse: per Apostolicam verò sedem magis exercere vindictam, quod ab Acacio sprete esset, quam iustitiam defendi. His & alijs ille pretextibus dum inuolueret eos, qui ante se eum communicare reuerent, in suas partes blandis sermonibus captiuos abducere satagebat.

XVII.

Attamen complures ab eo resisterunt omnino, fortesque in sententia permansere, vt Episcopi Dardaniae & Illyrici, qui nullis induci valuerunt argumentis, vt communicarent cum Euphemio & alijs illi coniunctis Episcopis. Docent id quidem litterae Gelasii Papae hoc eodem anno sub dictis Consulibus datae tertie Nonas Augusti: cum ad eosdem in fide consolidandos idem Pontifex duos legatos misit Cyprianum atque Macarium, ambo sanctae Romanae Ecclesiae diaconos; quibus & dictas litteras dedit, quas a laude dictorum Antistitum verbis istis exorditur:

Audientes Orthodoxa vestra dilectionis in Christo constantiam, atque in vos antiqua fidei, communionibus, hincera traditionibus inderentes, vt mentem Christiana deditam veritati nulla eundem infererint prauaricatorum vicina contagia: magnificum Dominum, charitatemque, vestram misit litteris alio quae per religiosi filios vestros Cyprianum atque Macarium diaconos tota cordi assiditate curauimus. Quoniam pro salu Apostolicae principatu, eius sollicitudo delegata diuinitus, cuius debetur Ecclesiae: nos b vnum, si vos statu in Domino: magnus, gaudij triumphamus, cum vbi que terrarum Dominum Sabaothi semper pura confessionis reliquisse cognoscimus, &c. ad finem verò hanc de talibus schismaticorum praetextibus: Ne quisquam omnino vobis persuaideat, Acacio prauaricationis suae crimen fuisse laxatum: quia qui postquam in collegium recidens prauaricatus, turres, meruit ab Apostolicae communionis secludi, in hac quidem perfectis damnatione definitus est: absolutionem, quam super his nec quisquam omnino, nec meruit, mortui iam non potest imperare, & interius. Sed neque vos quisquam circumuenire tentent, quod dicat non de reuisione, sed de moribus esse eam tamen: vel Apostolicam sedem non causam communionis Catholicam fidei, tractare, sed in vniuersum dolere, cum videtur ab Acacio fuisse contempta: quoniam haec & huiusmodi, quae vni simplices quoque decipiant, hi, qui in errore sunt positi, spargere non cogitant. Videtur enim (sicut supra iam dictum est) per nomina prauaricatorum, si (quod ab his) in Ecclesia recitanda credatur, simul & contagium prauaricationis induci. Sedes autem Apostolica in eam non consummetur, dicit, sed fidem defendit, &c. Quae in super ad excusationis praetextum idem Orientales schismatici addiderunt, dicimus suo loco anno sequenti.

XVIII. GELASII SPIRITOLA AD EPISCOPO DARDANIE ET ILLYRICI

bi. Thef. 3.

XIX.

Placuit autem inter haec Gelasio, congregato Romae Concilio septuaginta Episcoporum, in eodem quocumque ad fidem Catholicam illibate custodiendam, dissidia tollenda; pacemque in Ecclesia resiliendam spectare viderentur, communi omnium Episcoporum consensu, Deo inspirante, conuenerunt: sed in eo potissimum laborauit, vt Catholica & Apostolica Ecclesiae communitio nulla vel leuissima culpa conuersa, illibata penitus & impolluta, facta ree in omnibus seruaretur. Ad hoc autem praestandum sollicitiorem curam impendens, non solum vindictae voluit ipsam Ecclesiam ab omnibus (vt semper fuit) immunitem haereticis atque haereticorum confortio; sed eam redderet a prauorum scriptorum contagione securam, omne studium adhibens, delectum habuit Ecclesiasticorum librorum, qui hactenus editi legi solent: distinguens, separansque quasi os Domini, mundum ab immundo, & fecerens pretiosum a vili. Quis rei perficiendae gratia decretum constituit ab Ecclesia Catholica perpetuo retinendum, in quo post recentiores canonicos libros veteris, tum noui Testamenti, adiecit de primatu Romae Ecclesiae & aliam Patriarchalium Ecclesiarum iuribus, ad reprimendam Constantinopolitanorum Antistitum praesumptionem & audaciam infringendam: quae Acacii primatum, inde eius successores aduersus Romanam Ecclesiam protente pirris exeretant, Ma subiciens non noua, sed quae a praedecessoribus seruata, & a Damaso (vt vidimus) olim fuerant promulgata, longe verò ante ab ipso Ecclesiae nascentis exordio (vt saepe demonstratum est) traditione prodita, vni retenta, & obseruatione firmata, quae sic se habent:

XIX. CONCILII VNIERSALIS EPISCOPORVM.

Hier. 15

XX.

Post Propheticas (inquit) Evangelicas atque Apostolicas scripturas, quibus Ecclesia Catholica per gratiam diuinam illa est illud etiam intimandum putamus, quod quantum vniuersa per Orthodoxam Catholicam Ecclesiam vni thalamo Christi sit: sancta tamen Romana Catholica & Apostolica Ecclesia nobis Synodici constituta ceteris Ecclesijs prelati est, sed Evangelicam voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit. Tuus Petrus, inquit, & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non proualebunt aduersus eam: & tibi dabo claves regni caelorum: & quaecumque ligaueris super terram, erunt ligatae & in caelis: & quaecumque solueris super terram, erunt solutae & in caelis. Cui data est etiam secretis beatus Pauli Apostoli Vasis electionum: qui non dicitur sic de beatis gaudere, sed vno tempore, vno eodemque die gloriosa morte cum Petro in vrbe Roma in

XX. DE PRIMATU ROMANAE ECCLESIAE.

Mat. 16

Casare Nerone agonizans coronatus est. & pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecravit, italemq; omnibus vrbibus in vniuerso mundo sua praesentia atque venerando triumpho praetulit.

XXI. DE PRE ROGATI VA SEDI VM PATR AR. CA LIVM.

Est ergo prima Petri Apostoli sedes Romana Ecclesia non habens maiorem, neque rugam, nec aliquid huiusmodi. Secunda autem sedes apud Alexandriam beati Petri nomine à Marco eius discipulo & Evangelista consecrata est: ipsiq; à beato Petro Apostolo in Aegyptum directus, verbum veritatis praedicavit, & gloriosum consummavit martyrium. Tertia vero sedes apud antiochiam eiusdem beatisissimi Petri Apostoli nomine habetur honorabilis, eod quod illic, priusquam Romam venisset, habitavit, & illic primum nomen Christianorum novelle gentis exortum est. Et quamvis aliud fundamentum nullus possit ponere praeter id, quod positum est, qui est Christus Iesus: tamen ad aedificationem nostram eadem sancta Romana Ecclesia post illa veteris & novi Testamenti, quas regulariter susceperimus, etiam has suscipi non prohibet scripturas, id est, sanctam Synodum Nicanam trecentorum decem & octo Patrum, Mediantem Maximo Constantino Augusto, in qua Arius hereticus condemnatus est: sanctam Synodum Constantinopolitanam, mediantem Theodosio Seniore Augusto, in qua Macedonius hereticus debitam damnationem excepit: sanctam Synodum Ephesinam, in qua Nestorius condemnatus est consensu beatisissimi celestini Papae, mediantem Cyrillo Alexandrinae sedis Antistite, & Arcadio Episcopo ab Italia destinato. Hic oblerua, lector, nullam fieri de Theodosio Iunioris mentionem, sicut de ceteris Imperatoribus, sub quibus reliqua contigerunt Synodi celeberrimae, quod ipse Theodosius male audire visus sit. Sed pergit: Sanctam Synodum Chalcedonensem, mediantem Marciano Augusto & Anatolio Constantinopolitano Episcopo, in qua Nestoriani & Eutybiani heretici simul cum Dioscuro eiusq; complicibus damnatae sunt. haec de quatuor oecumenicis Synodis Gelasius.

XXII.

Ad finem vero damnationem inferit omnium haereticarum & schismaticorum, inter quos adnumerat recentiores haereticos post Eutycherem atque Dioscorum duos Petros, Alexandrinum & Antiochenum: atque ad postremum recentem Acacium eadem anathematis sententia innodatum. Haec Gelasius Papa hoc anno statuit in Romano Concilio profutura posteris, si non presentibus refractarijs proficua forent. Sed de rebus Synodalibus haec tenet.

XXIII.

At ipse licet rerum Orientalium totus assiduis curis distentus, haud tamen praetermisit, quae spectarent ad sanctam Oecumenicam Ecclesiam, ac praecipue rerum Italiae: Hoc enim ipso anno sub nominatis Consulibus epistolam scripsit ad vniuersos Episcopos in Lucania, Bruuijs & Sicilia constitutos: cum enim ob bella inter Eulos & Gothos annis pluribus agitata Ecclesiastica disciplina collapsa admodum atque protrita esset, ad eam restitutam laborem omnem curam impendens: qui & suae epistolae exordio tradit, relatione Joannis Ruennatis Episcopi, Italiae Ecclesias ob bella ad fame effractis ministris exhaustis. Quam obrem ad Ecclesiae ministeria pertinentia accuratam inspectione complura constituit.

XXIV.

De Ecclesiae vero bonis rursus illud sollicitus incoleuit, ut de redditibus eiusdem ex fructibus, quam ex oblationibus quae diripita diuisio fieret, quarum prima Episcopo, clero secunda, tertia pauperibus, quarta vero aedificijs Ecclesiae tribuenda. Ad id autem praeter ea, quae haec de re fuerant à Simplicio constituta, prouida ratione Gelasius, ut pars illa, quae in vsum pauperum conuertenda esset, nequaquam clanculo erogaretur, sed palam, omnibus videntibus atque scientibus: ne rapiendi, vel ex parte diminuendi eam daretur occasio. nam atque ipsam nihilominus adscriptam pauperibus portionem, quamuis diminis rationibus se dispensasse monstraretur Episcopus esse videntur: tamen iuxta quod scriptum est: *Ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelo est: oportet etiam praesentis reificatione predicari, & bonae fame praconi non taceri.* haec ipse.

XXV.

Rursum hoc eodem anno ad Siciliae Episcopos scribens, praeter illam partem, quae erogari deberet in pauperes, ut de sua Episcopo debet alere peregrinos atq; ca-

Matt. 5.

pituos inculcat, quibus plane demonstrat, quod pars illa pauperibus debita, non in alios pauperes, quam in eos, qui sunt scripti suae cuiusqueque dicitur, sit eroganda: nam audi, quid dicat: *Presulum auctoritas nostrorum emanavit, ut facultates Ecclesiae Episcopi ad regendum habeant potestatem: ita tamen, ut viderentur, pauperum, atque pauperum in: nec non & viciorum stipendia distibuerent debeant: hoc etiam statutum datur, quod haeclemis decretum est. Reliquum sibi Episcopi videntur, ut (sicut ante diximus) peregrinorum atque captiuorum largitores esse possint, &c. Haec autem in Ecclesia Dei exoleuille, iam superius deploratum est: dolemus rem tantam negligi, vel inuolucro aliorum praetextum praeterniti: vnde mihi facile persuadeo haec potissimum causa Dei Ecclesiam assiduis atteri malis: etenim praeter miseriam inopum & gentium pauperum vnum exurgam, dicit Dominus & Cagnoni enim (dicam cam Propheta) quia faciet Dominus iudicium in opibus & vindictam pauperum.*

Hoc anno scripta exat epistola Gelasij Papae ad Eonium Episcopum Arclatensem de murra conseruanda charitate cum hie Catholica, accepta ex codice Arclatenli: sed corrigendam puto in eius inscriptione, dum Eonium habet; eiusque loco restituendum esse Caesarium: etenim quomodo potest hoc tempore sedisse Eonium Arclatae, si qui post eum sedet Caesarius, exploratissimum est tempore Felicis Papae, qui Gelasium praecedebat, iam sedisse quidem tum Felicis Papae ad eum datae litterae, quarum Gennadius meminit, docentium ille, quae eiusdem Felicis ad Caesarium ex eodem archiepo Arclatenli hic tibi primum edendas curauimus, quae etiam castigata emenda, quas à Symmacho Papa ad Eonium Arclatensem Episcopum datas epistolae leges. Epistola vero Gelasij sic le habet:

Dilectionis patri Eonio * Gelasius. Inter difficultates varias copiam nos reperisse gratulamur, quae per diuinam gratiam sedis Apostolicae regimen nos ad se pandentes, praetermissum dum eum tua misericordia frater uita: sermone, & salutarione directi, in uita uariata sollicitudine quoque tua prospera quaeremus. Quamuis enim totius orbis cura, Christo Domino delegante, suscepta uerati Petri Apostoli gubernante, principalis uim in se gregem in Orbe terrarum, tanto pietatis affectu cum uita Ecclesiae, earumq; reiores amplectitur, & inter diuersos mundi turbines si paterna fide vel traditioe firmiter perseverant, ubi primum facultas ariserit, & quae anxia, & causa cognoscit. Quapropter, frater charissime, instanti ueritatis uita filijs nostris Euphronio presbytero & restituo uita religioso, qui ad Italiae partes ad prouidendam congregationi sanctae substantiam committunt, remeantibus ad propria, silere nequimus: sed omni uoto dilectionem tuam duximus admonendam: quatenus & uigere apud nos alterna uisera gratiae fratris & Coepiscopi nostri per Gallias constituti, charitate tua uulgante, cognoscere: & desiderantibus omnium, per quos tua charitas uoluisse, reserret misericordiam, coelareq; nullatenus quantum libet saeculo detrahente uelle, sed Catholicam professionem manere semper ubique conuuliam. Dominus te in uoluntate custodiat, frater charissime. Dat. X. Kal. Septemb. Asterio & Praefato VV. CC. Consil.

Hoc ipso anno, qui numeratur decimus regni Clodouei regnantis in Gallia, idem Rex terdecim nuptiarum iunxit sibi in matrimonium Crotildem Christianam feminam neptem Burgundiae Regis Gundebaldi, nomine, ex qua ipsa bona cuncta fluxerunt, cum primum per mulierem fidelem saluus factus est uir infidelis. Rem gestam ex actis descriperunt, qui res Franchorum persecuti sunt, ut Gregorius Turonensis, Amonius, quem Amonem, alij Amoinum nominant, necnon qui uirum sancti Remigij scriptis Hincmarus, & Porro ex Amonio ista reddamus, qui eum sic auspicatur: *Quo ordine Clodoueus ad matrem Ecclesiam suam ad Catholicae peruenit fidei uisitatem, pauca dicam. Duxit uxorem ex genere Burgundionum Crotildem nomine, Christianam ab ipsius incunabulis infantia. Haec tali quadam ex causa ad notitiam ipsius Regis peruenit. Miserat idem Princeps legatos ad Gundebaldum Regem Burgundionum ferende paucae gratia: qui dum in Palatio inuenerant, Crotildem puellam conuenerunt, inquirunt, quae sit. Dicitum est ea,*

Gelasius

Psal. 11.

Psal. 139.

XXVI.

Cesario XXVII.

XXVIII.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

XXXIX.

XL.

XLI.

XLII.

noptem esse Regi. xx fratre progenitam. qua inquit parentibus or-

Hoc audito, Rex Clodoveus amore captus puella, speravit & ex hac occasione regnum Burgundiae accipere posse. Dirigit eustitio quendam familiarem, nomine Aurelianus, qui in regno puella a semisla perferens, speciem eius diligenter contempleretur. Huic imperat, ut puellam ad eum de nocte in regiam adirem Regi nuptias offerat. Quam inquit in regia manentem, patre eius hac vita carente, patris ab inveniuntur aetate.

Quid tibi, o homo, visum, ut eleemosynam accepturus, manum meam veste denuas osculareris? Cui ille interrogata omittens, tale dedit responsum: Dominus meus Rex Franchorum, audita, generositate tua excellentia, desiderat te habere coniugem. ecce annulus eius & certa ornamenta sponsalia. Conueniunt autem, ut sacculum, quem post osium deposuerat, sumeret, oblaturus ei munera, qua detulerat, factum ablatum esse reperit. Quaestione habita, invenitur sacculus, recipit eum vt peregrinum, numerata puella offert, de nuptiis iam securus. Nam illa vni de tota copula audiuisset, legatus in hac verba respondit: Non est inquit, sancta Christiana mulieri pagannam sortiri maritum: sed si hoc cunctorum praerodinauerit conditor Deus, vt ille per me Creatoris agnoscat suum, petita non abnuo, quinimo euuipotentie fiat Domini iustio. Illo dicente, Regem per omnia assensum praebeantem, rogat illa, vt secretum apud se hoc verbum tenet, ne patris aliqui illud pacto perferat. Qui fidem datus, se id nulla proferre ratione, rediretur ad Regem, quem prosera nuncio reddidit lacrem. Puella, iam eum, quem Clodoveus miserat annulum, in thesauro patris reposuit custodiendum. Quomodo autem eadem expetita prius, postea petita a patre, assentiente illo, sponsalibus contractis, ad Clodoveum de ducta, & illi coniuncta sit fecit de nuptiarum, idem auctor pluribus narrat. Sed hac modo factis: quibus representatam ferme videas in Aureliano indultiam serui Abrahae, quarentis coram filio domini sui, afferentisq; munera futurae sponse puellas, & in Crotilde illi primum eleemosynam largi dante, & postea munera ab eo accipiente, sanctam reddidit esse Bebecam. Talibus plane dignis exordijs e domus Abrahae patris credentium exemplo deductis tuncum debuit conubium auspiciari, ex quo fides esset in nobilem gentem fecundis germinibus propaganda.

At voluit Deus tanti coniugij primitias sibi offerri, vt sic magis caelestibus benedictionibus augeretur, cum videlicet primogenitum ex eo filium natum in coelum accepit. Nam subdit auctor, natum puerum, baptizatum & Ingometem nominatum, adhuc in albis positum, antequam diuturniore vitae huius vltura potiretur, ex humeris sub ductum, quasi ob sidem & pignus creditum parentis ad Deum praemissum, vt filius patris voluntate permissus fieri Christianus, precibus parentem generaret in fide: Cum Rex ignorans Dei consilium (inquit auctor) non ibi in sanctam Reginam commotus, dixit: Quia puer in Dei vestri baptizatum est nomine, dy nostrum praesenti luce sua daueant. Cui regina: Gratias ago, ait omnipotenti Deo, qui dignatus est ex meo vitio progenitum in suum recipere regnum. Genitrix & alium filium: quem baptizatum vocauit Clodouirum:

quo aegrotante, Rex coniugem copit inuocare, dicens: Et hic propter superstitionem vestram deorum incurrit offensam. Sed orante Regina, puer salu esse restituta. hac auctor, eadem Gregorius, Hincmarus, & alij, reliqua autem, quomodo videlicet Rex ipse Christianam fidem esse consecutus, suo loco dicenti lumos: hanc modis factis.

Hoc ipso anno, quo transacta sunt haec inter Clodoveum atque Gundebaldum Burgundiae Regem, pariter ad eundem Gundebaldum Theodorici Rex legationem misit: qua functus est, ad hoc delectus, sanctissimus ille Episcopus Ticinensis Epiphanius, cuiuscumodi muneribus iam diutius affuerat. Sed & hoc ipso anno, antequam trans Alpes ad Regem Burgundionum dirigeretur, vna cum Laurentio Episcopo Mediolanensi ad subleuandas Ligurum afflictiones, quibus viuierat, populus ille penitus obrutus tenebatur, ad ipsum Theodoricum Regem se contulit, Bauennae adhuc consistentem, iuraque regni disponentem: qui quidem, quod difficilliori negotio per plures annos accipit, semper fuisset suspensus euentum, rerum summam tandem consecutus, eo cautius atque prudentius agendum putauit, vt retineret a septa: nam praeter inuicem omnibus Europae Principibus foederata, conciliatosque sibi Romanos, ne spes aliqua Erulis superesset ad aduersum regnum Italiae redeundi, quos sciret sibi aduersatos esse, atque Erulis studuisse, ne rursus pro illis consergerent, eosdem vt peruelles dure admodum exagandos curauit. Quorum quidem cum haud exiguus numerus esset, & omnia eorum gemitibus atque lacrymis repleta: ne Rex in eos quicquam videretur hostiliter agere, leges aduersus eosdem difficiles promulgauit.

Cum vero interrogata legibus pena potissimum eos pertingerent, qui Liguriam & Aemiliam praecipuas incolabant: ad haec fangra dimouenda populorum lacrymas suos ipsorum rogant & vrgent Episcopos ad suscipiendam ad Regem barbarum legationem. Sic igitur sanctus Laurentius Mediolanensis, itemque sanctus Epiphanius Antistes Ticinensis Ecclesiae, ambo selectissimi Dominici sacerdotes, in hac infelicia tempora, vt Dei donum, ad abitergendas infelium lacrymas referuati, pro venia miseris promerenda ad Theodoricum proficiscuntur, comitrahibus eos reorum precibus de statu suo ad momentum periclitantium.

Qua vero ab eisdem cum Rege transacta sint, Ennodius Ticinensis Ecclesiae diaconus laciniolo stylo in verbis gestis, quas prosecutus est ipsius S. Epiphanijs scriptorum monumentis omni fidelitate posteris commendauit, simulque aliam illam legationem recenset, quae mox subsecuta est, cum postea Theodorici Rex ipsius Epiphanius, adito collega Victore Episcopo Taucinenis, misit in Gallias pro redimendis Liguribus & alijs Italiae captiuis a Burgundionum Rege de gentis, quorum diuersa conditio erat, alij enim illis voluntarie extorres, tum famis; tum belli acriter ingruentium necessitate solym vertentes patriam, in Galliam Lugdunensem se contulerant, vbi a Gundebaldo ibi agente Rege deventi fuerat, alij vero ab ipse Burgundionibus saepe fines Italiae incensantibus captiui ducti erant. Perdurauit ista grassatio vsque ad annum praeteritam, cum Theodoricius, pulsus Erulis, regnare cepit, prout ex Cassiodoro intelligi potest, vbi ait: Cum se feritas gentis prioris temporis animasset, Aemilia & Liguria nostra (sicut vos retinere necesse est) Burgundionum incurusione quateretur, gereretq; bellum de vicinitate ferruum: subit praesentis Imperij, nempe Theodorici, tamquam Solis ortu fama radiavit: expugnatum se hostis sua praesumptione conuenit, quando illum cognouit nominato gentis esse redorem, quem sub mixto nomine probauerat esse singulari. Quatenus se optauit de suis finibus non exire Burgundio, ne Principe nostro pugnaret aduerso, &c. Quomodo igitur ad redimendos captiuos, hoc ipso anno mox post indulgentiam impetratam a Theodorico Rege idem (vt dictum est) Epiphanius in Galliam missus sit, Ennodius Ticinensis prosecutus est; ex quibus verbis, quod prius ipsa rerum gestarum series innotescat, hic cuncta reddemus: sed deest

XXXII.

THEODORICI VITI
CICIVS
IN ERVLO
VNA FAT
TORES.

XXXIII
LA RE
VIT ET
EPIDIA
NVS EP
SCOPVS
GATVS

XXXIV
EPHANI
NIO CR
DITA A
REGE LE
GATO AD
BURGUN
DIONVM

c. Cassio.
Variar. li.
2. ep. 29.

XXIX.
APRILIA
NVS LEGA
TVS AD
CROTLI
DIN.

a. Gr. Tw.
mirat. l.
c. 77.

RSSO
STAIN
TIER GRO
TILDM
ET AVRE
LIANVM.

XXX.

Gen. 24.

XXXI.
PRIMO
GENITVS
CLODOVIVS
BAPTIZATVS
INGOMETEM
RITVA.
credidit

COLVVR
TVK CA
PTIVI RI
DIMIT
TVNTR
DIVERSA
CONDI
TIONE.

LIII.

NUMERVS
CAPTIVO
RVMDI-
MISSO-
RVN.
Spaudiz

PTAGRIA
SANCTI
CIMA FOR
MINA.

Ad Lon. bb.
i. ep. 1.

LIV.
BODIGI-
SCIVS
OS CAPT
VOS RE-
SEXAT.

LIV.

cuius te precibus fuisse peccatum, cum apud nos verba faceret, animorum iudices lacrymas habebatur. Vade & pleno pectore dicta sententias, per quos patiens illius durissima nexu irrupit. Licet omnibus talis, quoscumque Burgundionum nostrorum metus captivitate fecit esse captivos, quos famis necessitas, quos periculis timor adhaerit; postremo quosque que consuetudo aut addidit consensu Principis sui, nosse absoluit. At paucos, quos ardore preclaudendi tunc ab adversariis suorum damnatione aperuerunt, pro illis pretij quantumcumque percipiunt; ne deserta ab apud illos fiant certaminum casus, quorum cum discrimina sustinerent, lucra non sentiant.

Post preceptum venerandi Regis impiger ille verborum saltibus indulgentia species aut formas exposuit. & charitas ad insignem Antistitem detulit: quia ille cum expectatissima devotione susceperat, & portitorem tanti doni ambiter amplexus est. Qui postquam rumor innoverat, tante istius iam libera multitudine frequentia subito affuit, ut desolata crederes esse etiam in oculis rura Gallorum. Nam testis huius rei ego sum, per cuius manus pietas ad clausuras iustis sacerdoti elicit. Quadringentos homines die vna de sole Lugdunensi ciuitate reditus ad Italiam fuisse dimissos, identidem per singulas vrbes Sabaudie vel aliarum provinciarum factum, indubitante agnouimus: Ita ut istorum, quos sola preces beatissimis viri liberarunt, plusquam sex milia animarum tertii partem redderetur. Eorum vero, qui redempti atque sunt, numerum ad aliquid cognovisse non potui: quia inter eos etiam multaque fuga eripuit. Sic factum est, ut tunc ad liberationem omnium subdugatorum transiendi occasio concessa sufficeret. Postquam tamen pecuniarum ille cumulus effusus est, concinno ad expensas redemptionis suggestit necessaria illa, quae ibi est, thesaurus Ecclesie Syagria, cuius prolixam quareta narrationem: sufficit autem, ut ex operibus cognoscatur, quam verba transceperunt. eiusdem stemmatis hanc putamus esse Syagriam, cuius & Syagrius, qui apud eundem Regem Burgundionum agebat magno ab eo honore habitus: nam Burgundionum Solonem appellat eum Sidonius, quem & Syagrii quondam Conualis ordinarij pronepote fuisse testatur. Dedit etiam (subdit Eupodius) presantissimum inter Gallos Auitum Viennensis Episcopus, in quo se peritiam velis in diuersorio lucida domus inclusit. hic illustris ille Alcimus Auitus, qui eiusdem Regis Burgundionum salutem curans (ut auctor est Ado Viennensis) ad eundem dialogum scripsit, quo vehementer impugnavit haeresim Arianae: sed de eo inferius pluribus agendum erit. Arpergit auctor:

Quid pluribus? auro illorum ex maxima parte altum est, ne Gallis datus sit servitium pubes Legurum duceretur. Nec in vno loco summus vir in illa se regione continuit: ne forsitan in longinquo degentes dominorum servitas impediret. Fuit Geneva, ubi Godigisclus germanus Regi larem statuerat: qui formam fraternae liberationis secutus, bonis operibus eius se socium dedit. Breui tamen tanta liberatorum phalanges remissa sunt, ut videres longe lateque agminibus serueptis ita rura cum laude Dei nostri, qui etiam splendidissimi sacerdoti Epiphany, cuius ministerio atque labore crepti fuerunt, redeuntium. Et ne tanti lux nostra trophoeo muneri prima actur, atque ab oculis ipsius pulcherrimum spectaculum tolleretur: ipse cum his regere ait. Videres duci triumphu caelestibus vulgum liberum, & pro maclandorum sanguine terram madeseri lacrymis exultantum. & paucis post: Ecce tunc cooperimus armatorum mentes sanitate superatas, & cessasse precibus electi legati Principem, qui obitum semper lanceis pectus ingessit. Quantum acutior fuerit verborum, quam ferri lamina, huic leior agnosce: expugnauit sermo, cui se gladij subduerunt.

Dum ego tertio mense cum tali trophoeo Ticinum remearet Antistes; ut Tarantus iam venit (sic enim vocatur oppidum Alpibus vicinum) ibi quadam mulier graui immundi spiritus vexatione laborabat: qua continuo, precepta de peccatione, absoluta discipit. Ipse tum suu inopinatus nec suspicantium oculis affuit. Visus est subito, de quo vix credebat aliqui posse rumor audiri. Mox tamen ut redijt, curis ex more animum satiat, ne forte quibus absolutionem Deus nosse per illum dederat, proprii census possessione turbarentur: praecipue ob nobilitatem consideratorem personarum, quibus immantior apud suos poterat consistere calamitas si vitam inopes reduces sustinerent, & de peregrinationis incognitas sola mi-

sericordia solatia perdidissent. Ad Regem Theodoricum inuicissimum per se mox ire noluit, ne forte laboris sui vicissitudinem in relatione gratiarum, aut in exhibitione munerum coram positum videretur exigere: flagitat enim quasi debitam retributionem, qui pro flagitatis Principum iustionibus ipse, quid altum sit, auctor annunciat. Hoc ergo ille totum acuminis vir per spem, delectare gestabat. Scripsit tamen, & que gesta sunt, loqui somnisi epistolis: ne aut tacendo contempserit, aut occurrendo per arrogantiam iniquitatem intemperans. Quantum tunc, admirande Pontifex, tua plus egit absentia, quantum impetravit humilitas deprebensa, dicant illi, quos de exultibus dirisimos reddidit. Igitur omnia, quae ad ipsius Regem pro miseris per paginam perijt, singulari Antistes inuenit, & obtinuit, &c. hactenus de legatione Epiphany Ennodius Ticinensis, cui ipse comes ac sancto viro nimis accessit.

Redempti sunt alii etiam fidei eodem Theodorico captiui, non pecunia Regis, sed elemosinis Romanae Ecclesiae, eas abundanter impendente Symmacho Papa, de quo haec leguntur in libro de Romanis Pontificibus: His captiuos per Liguriam & Mediolanum, & praedictas provincias pecunias redemit, & dona multiplicauit, & dimisit, sic ibi. Haec autem de legatione ad Gundebaldum cum contigisse auctor dicit biennio ante eiusdem Epiphany obitum, hoc ipso facta sunt anno: nam idem deijt ex hac vita (ut suo loco dicemus inferius) anno Domini quadringentesimo nonagesimo sexto. His plane officiis idem Burgundionum Rex demeruit Theodoricum: a quo sumpta fiducia, petijt horologia eius generis, quae Romae aliquando vidisset, nempetum ad aquae fluxum temperata, quae clepsydras vocant, tum etiam quibus Sol vmbrae gnomonis diei horas docet. Imperitius est Theodoricus, quae ille petijt, Boetio Severino viro in omnibus scientijs & mathematicis praecipue facultatibus callentissimo in eiusmodi curandam opus incumbente, extant eiusdem Theodorici Regis de his tum ad Boetium datae epistolae, tum ad ipsum Burgundionum Regem, cum horologia misit, reddite litterae.

Haec quidem laude digna praestitit Theodoricus hoc ipso regi sui exordio, relaxans reos, redimensque captiuos, sic sibi animos concilians subditorum: ad eum autem quod licet Arianus esset, Catholicis bene visus est, non tantum nihil negotij illis more haereticorum faciens, sed & indulgens, & grauiorans, & omni officiorum genere prosequens, de quibus benemeritis in omnibus illudens, adeo ut se proprio indignoque ferre monstraret, si quis in eius gratiam & Catholica fide ad Arianam sectam, cuius ipse cultor erat, transiret: quod & aliquando eiusmodi facta egregio declarauit, a Nicephoro & alijs descriptis.

De Theodorico quidam huiusmodi historia tradunt. Minus inuicem quidem saniorum fidem sentiant vehementer iustano amore prosequatur, & adolepsiatem eo abutebatur. Et ille, ut quae grata placitaj, ei essent, faceret, a Consubstantiali fide desecuit ad Arianismum. Quod vbi Theodoricus comperit, caput illi quem tanto amore amauerat, refecit, inquit: Si Deo fidem sinceram non seruasti, quomodo mihi, quia homo sum, conscientiam sanam praestabis? haec Nicephorus, eadem Zonaras, & Cedrenus, licet in eo vterq; erret, dum Theodoricum Africam Ducem appellant. scribit id ipsam Theodorus lektor libro posteriori Collectaneorum, sed nihil de fecitate minuit.

Quenam autem miranda hoc tempore Anastasij Imperatoris acciderit Constantinopoli de alio item Catholica fide deficiente ad Arianam perfidiam: & horrenda blasphemiam impetente sanctissimam Trinitatem, ex Theodoretto historico sanctus Ioannes Damascenus enarrat, cum sic exorditur a titulo: Ex historia Ecclesiastica Theodoretto tomo quarto. Ha ipse ante rei gestae narrationem. Sed in hoc ipso lumine prudens lector obijciat de titulo recitato, quomodo de rebus gestis sub Anastasio Imperatore citari potuit Theodoretus, quem constat etiam ante Zenonis Augusti tempora defunctum esse: cum patretur huius, historiam Theodorici quinq; partium libris Valentiniani tempora minimè praetergressam &

Theodo-

LVI. ROMANA ECCLESIA CAPTI TOS AB DEMI.

LVII. THODO- RICUS PA- VET CA- THOLIC

LXIII.

LIX.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

LXIII.

Theodosij Iunioris Imperium? Nodus hic tibi primo solvendus, ne anceps in ipsa lectione fluctes, qui de aucto- ritate fidei iam iusta obiectione vacillat. In primis autem dici posse videtur, Theodoretum pro Theodoro mendose conscriptum: nam tradit Suidas; Theodorum Lectorem Ecclesie Constantinopolitane scripsisse historiam Ecclesiasticam a Constantini temporibus usque ad Iulianianum Imperium, planè ducentum opus à perbreuibz illis duobus Collectaneorum libris, quæ fragmenta potius esse videntur, quàm ordinata rerum tractatio, quam idem Ioannes Damascenus inferius citat: hæc Scholiastes apud ipsum Ioannem Damascenum sensit, & quidem haud insolite.

Sed magis placet, vt dicamus, præter Theodoretum Cyri Episcopum, alium existisse post eum Theodoretum historicum, qui à S. Ioanne Damasceno citatur. Nec patet hæc à nobis inani tàmmodò opinione effingi, quæ scriptoris eiusdem sæculi assertionem firmantur. Etenim idem de quo modò egimus, Theodorus Lector posteriori Collectaneorum libro eundem Theodoretum Iunioris citat his verbis: Petrus Moyses reliquias Timothei Solo factis effudit, quod & Theodoretus scribit. hæc episcopi de rebus gestis huius Zenone longe post obitum Senioris Theodoretum vt planè certò certus affirmandum sit, post Theodoretum Episcopum Cyri, Theodoretum alium citatum à S. Ioanne Damasceno, tum à S. Ioanne Damasceno, citauit: ex quo de Ariani admiranda ista, eo præjoxo titulo, parat his verbis: Hæc Consulari octavo Kalendas Ianuarij, res admiranda, terribilis & singularis, quæ aures audientium obstupescant, euenit. Olympius enim quidam nomine, cum Euthymius Ariana scilicet defensor cursum salutaris citaret in balneo Palatii Hellesiani, accedens ad eum qui præmollebat, & quosdam, qui laudabantur, hoc est, eiusdem substantia de Filio dicit comprobantem conspiciens, istiusmodi verbis eos compellauit: Quid enim est (inquens) Trinitas? aut quo non tu pariete inscripta est? Membrum corporis necessarium apprehendisti: Ecce (inquit) & ego Trinitatem habeo. Quare, quilibet adhaerens, commoti, illum erant interficendi; sed in valli ambitu prohibiti sunt à quodam Magno sanctorum Apostolorum predixero, viro admirando, Deig, Heliolo, qui sic eos est allocutus: Inlicita non latez oculum cuncta spectantis & puenientis: Cum igitur hominum veneratione quiescissent: surrexit Olympius blasphemus ille Arianus, & calcidarni aquarum balneo lotus (vese) ad illud, quod frigida continebat, ingreditur (suscipit enim aquas è terra melium venerandi altaris sanctæ adu Stephano protomartyri dicata, quam Aurelianus inter veteres præcipuis dignitatibus illustris exadificauit, ex quo diuinis aquam spectaculis fieri dignam existit). In hanc ille cum descendisset, confestim egressus est, remansit: Misereimini, Et carnes suas vngulis dilanians, ab osibus diuellebat.

Hunc illum, qui circumdederunt, comprehensum linteo obtulerunt, & præ frigore animo deficientem reclinauerunt. Rogantibus autem, quidnam illi contigeret? Respondit Olympius: Hominem vultu candido indutum vestimentis, qui super Nerophorum incedens, res mihi calida scilicet insidit, Ne maledixeris, inquit. Qui igitur erant illi necessitudine conuicti, sublatum in aliud balneum, quod Ariarum habebat Ecclesie, gestarunt. Verùm cum exlucido vellent illum eximere: omnes illum carnes dilacerauerunt; atque ita moriens animam efflauit. Que quidem res per totum serè peragata regnum est. Prodiderunt autem quidam, Olympium, cui id contigerat, quodam tempore ab eorum, qui Filium hominum, hoc est, eiusdem essentia cum Patre facti sunt, veru, ad Arj partes defecisse. Verùm cum ad aures regis peruenisset (erat autem Rex Anastasus) iuste miraculum in tabula coloribus expressum ad Nerophorum collocari. Ioannes autem quidam adu illius, de qua supra mentionem fecimus, Stephano protomartyri sacra diaconi & euator, vir, qui (vt si quis alius) decreti illius, quo Filium esse cum Patre essentia declarat, se perpetuo studiosissimum ostendit, ipse quoque rem picturâ, sed non simpliciter promulgauit: Nam eorum, qui illi laudabantur, spectatores, fuerant, quos in balneo ministrabant, nomina inscripti, & vobis eorum singulis habitarent, indicauit. Que quidem pictura ad hoc vsque tempus rem ipsam testat.

Annal. Eccl. Tom. 6.

Annal. Eccl. Tom. 6.

in fronta quarta porticæ, quod sæpe vocatum est Oratorium, affixa.

Ceterum quande res admiranda rem admiranda consecuta est, cum eiusdem argumenti fr. nesci est eam continere. Itaque licet præfati subact tempus, illam non granabor commemorare. Cum enim illi, qui Arj partibus se adabant, triumphum progredi peris- picerent: præcedens impulerunt eum, cui Palatij Hellesianorum cura fuerat demandata, vt tanquam balnei administrationis præfatum imaginem auferret & absconderet. Hic facili inuenta excusatione, quod ab aquarum humiditate esset corrupta, sustulit eam (vt aiunt) inter disparandum, & abscondit. Verùm cum Rex singulari loca regia obiret atque inuiseret, ad hunc quoque peruenit, & magis inquirendam, ac pariter vtrum sum assequendam curauit. At Euthymium (ministro enim illi id erat nomen) diuina quadam sententia indignatus, vt dexter oculum ei desinueret. Desinens, reliquias vestimenta consilia renuit, quo ad sacrum Oratorium, vbi beatorum Pantaleonis & Marini parvireliquiarum conseruatur, accesserat: quod quidem Oratorium, Concordia, vocatur, quoniam illac Episcopi centum & quinquaginta, Imperatore Theodosio Magno regnante, concordos in eam sententiam conuenerunt, vt diuina Trinitati eandem essentiam constituerent, & Dominum ex Virgine huiusmodi assumpsisse carnes declararent. Verùm cum illic septem circiter dies regnaretur nihil accepisset adiumenti, quoniam quædam excederet: mediâ quâdam nocte minister, cuius erant partes, vt totam noctem in somno duceret, secundum quietem vidit quendam Regem astantem, manus illum, qui orabat, ostendentes, dicentem: Quomodo hunc suscepisti? Ille enim illi sensit, qui in me maledicta conuenit: iste miraculo abscondit imaginem.

Clerici igitur somno solutus, quod in quiete vidit, enarrauit: igitur fieri posse, vt in ea calamitate liberaretur. At Euthymium, eadem nocte, cum doloribus subactis odorasset, adolescentem quendam eunuchum astantem vidit: splendide indutum vestimento, seque alloquentem: Quid habes? Cum autem ille: Vt morbi consumptus perire, nec curacionem illam intencio, respondisset: audiuit eum dicentem: Nemo tibi potest optulâ: Rex enim vehementer iratus est tibi. Ipse vero: Quam (inquit) mouebis, atque quid faciam? At ille: Si vis (inquit) curari, ad Hellesianorum balneum contende, & propè combustis Ariani imaginem quiesce. Prostratus in exsertit, vnum è ministris vocauit. Admiratus sunt autem, quoniam tertium iam diem vocis vsu caruerat. Se igitur, vt fuerat imperatum, abluisti: Verùm cum ad locum peruenisset, propè imaginem colloctus exspirauit. In enim, quem in somnis vidit at per animam sanctiorem à corpore, morbi curacionem significans, vera pronunciauit. hæc tenus ex citato auctore Ioannes Damascenus. Narrant hæc eadè de Olympio facilego Azo Viennensis, & Miscellæ auctor; sed in eo corrigendi, dum in Africa id referunt accidisse, id putantes scilicet, quod illic vigeret Ariarum principatus. Verùm ab Anastasio, isto fudere cum Theodorico Ariano Regè, Ariani Constantinopolitane, Ecclesiam habere, contentus cogere hæc pactis conuentis esse statutum, possumus intelligere.

Hæc Deus ad id ingentia atque persequat in primaria Orientis ciuitate his postliminum temporibus eum voluit aduersus Ariarum impietatem diuinitus signa, vt vniuerso ian oteterent Christiano orbi, qui vndiq; Ariani confertor erat, regnantibus vbiq; Ariani Principibus, Theodorico in Italia, Gundabundo in Africa, Alarico in Gallia Narbonensi, & Gundabundo in Gallia Lugdunensi ac Viennensi quis crederet illic esse Deum, vbi vi armorum Principes dominarentur.

Potuerunt quidem hæc signa, vel alia tamquam potens phar macum expurgare eos, qui eminentioris ingenij, sed salutis sue non oblit penitus essent. Inter alios enim Gundebaldum Burgundionum Regem, de quo plura nuper locuti sumus, admonuerunt, vt errori vancium omnino remitteret, idemq; Catholicam, quam veram esse sciebat, expectet, id potissimum suadente sanctissimo viro Alcimo Apto Episcopo Viennensi: de eo enim habet ista Gregorius: Cum autem cognouisset Gundebaldus assertionem hereticorum nihil esse, à sancto Apto Episcopo Viennensi, Christum Filium Dei & Spiritum sanctum equalum Patri confisus, clam, vt

Annal. Eccl. Tom. 6.

LXIV. admi- andum.

EVY- CHIAN, OCCUL- TANS I MAGI- NEM DAT. PORNAS.

LXV. NVLLA, EVY- CHIAN, CONE- QVIT, VENIAM.

LXVI. CVR HIS TEMPO- RIBVS TANTA MIRACV- LA.

LXVII.

Greg. Tur. de Gl. Frâ. 16. 2. 24. LXVIII.

LX. THEOD. HISTOR.

LXI. OLYMPIUS, ARIANUS, THEODORUS, DAT. PORNAS.

LXII. DIRA VLTIO IN OLYMPIANVM.

LXIII. ANASTASIVS IMP. PICTVRA REPRÆSENTARI MIRACVLYM IV. REY.

Mat. 10
CONFES-
SIONEM
FIDEI
MANIFI-
STAM
REQUI-
RIT 6. A-
VITVS.
M. 10

Rom. 10
Psal. 34
Psal. 56

LXIX.

VITI
SCRIPTA

Agin
Chron. an.
Dom. 492

LXX.
BENE-
DICTVS
BREMVM
PETIT.

christi maretur, expiati. Cui aut sacerdos: Si vere credis, quod nos ipse Dominus edocuit, exequere. At autem: Si quis me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in caelo est: qui autem negauerit me coram hominibus, nego & ego eum coram Patre meo qui in caelo est. Sic & ipsos sanctos ac dilectos suos beatos Apostolos eodem de familie persecutio in retributionibus doceret, insinuaui dicens: Attendite vobis ab hominibus: tradent enim vobis in Concilio, & in synagoga sua flagellabunt vos, & ante Reges & Praesides stabitis propter me in testimonium illi & Gentibus. Tu vero cum sis Rex, & a nullo apprehendi formides, seditionem pauescas populi, ne Creatorem omnium in publico satearis. Relinque hanc stultitiam; & quod corde te dicis credere, ore profer in plebe: sic etenim & beatus apostolus ait: Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Sic & Propheta ait: Confitebor tibi in Ecclesia magna, in populo graui laudabo te. & iterum: Confitebor tibi Domine in populo, psalmum dicam nomini tuo in Gentes. Metuens enim populum, Rex, ignoras, quia satius est, ut populus sequatur fidem tuam, quam tu insinuaris faueas populari? Tu enim es caput populi, non populus caput tuum. Si enim ad bellum proficiscaris, tu praecedis ad caeteros hostium, & ille, quod abieris, subsequuntur. Unde melius est, ut te praecedente, cognoscant veritatem, quam te praecunte, permanent in errore. Nam Deus non irridetur: nec enim diligit illum, qui propter regnum terrenum, eum hoc confitetur in saeculo.

Quod illo oratione confusus, vsque ad exitum vite sua in hac infamia perdurauit, nec publice aequalitatem Trinitatis voluit confiteri. Verum etiam non valuit S. Auitus ipsum Gundebaldum ab errore liberare, eius tamen filium Sigifmundum ad fidem Catholicam conuertit, vsquo loco dicemus. Addit Gregorius, eundem Auitum, ipso regnante Gundebaldo, scripsisse commentarios aduersus Eutylianam haeresim tunc in Oriente inualentem, relegitque alia ab eo edita scripta. Quod insuper ad eum demum spectat, non est praetermittendum, quod de ipso agens eisdem Ecclesiae Episcopus Ado, haec de eius genere & ipsi coniunctis, dum eius recenset scripta, habet his verbis: *Uitruus quoque Viennensis Episcopus eloquentia & sanctitate principum, & eius frater Apollinaris Valentia Episcopus miraculo insignis, isque Senatoris primum viri, postea Viennensis Episcopi, duo lamina, clarissimi filij, eius mater Audientia dicta est, ut de Virginitatis laude ad sororem scribens Auitus ipse testatur. Sed pergit: Hic beatus Auitus aduersus haeresim Arianam, qua tunc non solum Africam, sed & Galliam, Italiamque, magna ex parte occupauerat, magno sudore decertauit; quod clarissima eius opera testantur. Scripsit enim dialogum haeresim illam oppugnans fidelissimo & doctissimo immortalis ingenio ad Gundebaldum Burgundionum Regem filium Gundouci: item alios libros duos contra Nestorium & Eutychem auctores erroris luculentissimos & castigato satum sermone. Fuerunt & alia illius plura eximia opera in Christi Ecclesia probatissima, quae recensens Gregorius, ista subiicit: Scripsit enim homiliarum librum vnum, de mundi principio, & de diuersis alijs conditionibus librorum sex versus compaginato: Epistoliarum libros quatuor inter quas se praedicta continentur epistole. Sed perire omnes eius epistolae grauidam memoriae resum illorum temporum.*

Hoc eodem anno magnus ille monachus Patriarcha, Occidentalis decus Ecclesiae Benedictus, Nursinus patriam, Romae literis dans operam, ab Vrbe recedens profecturus in solitudinem, sublimioris vitae monasticae prima iccit feliciter fundamenta: habet haec de tempore vetus historia Cassinensis. Ac cum de re ipsa liquido constet, de anno tamen diuerse admodum inter se pugnantis sententiae reperiuntur: quanquam autem ipsarum magis sit veritati consentiens, id nobis est diligentius explorandum, & ab annis vitae eius & obitus tempore in primis natalis expescandus est annus. Marianus Scotus complures fuisse tradit, qui sanctum Benedictum annos nonaginta sex vixisset sententur, obijissetque anno Christi sexcentesimo tertio: eandemque sententiam secutus est Sigebertus, quam ipsam & verisimilem esse Trithemius dicens, alijs errandi occasio fuit. secundum autem huiusmodi assertionem, ipsum sanctum Benedictum natum esse anno Domini quingentesimo septimo, dicendum

esset: quod omnino falsum esse, plurima sunt, quae demonstrent.

Re igitur accuratius peruestigata, longe longius horum sententiam a veritate discrepare perspicue erit ostendere: Nam in primis, si vera esset sententia esset, dicebatur plane opus erit, sanctum Benedictum aequalem sancti Gregorij Papae sub Pontificatu eiusdem ex hac vita migrasse, anno eiusdem Pontificis sedis decimotertio, vno tantum vel paulo amplius ante ipsius Gregorij obitum: quod quidem valde repugnat, quae idem Pontifex in Dialogorum libro secundo de eodem sancto Benedicto conscripsit, dum quibus auctoribus res ab eo gestas didicerit, his verbis, ipsius narrationis exordio tradit: *Huius ego omnia gesta non didici; sed pauca, quae narro. quatuor discipulis illius reuerentibus, agnouit, Constantino scilicet reuerentissimo valde viro, qui in monasterij regimine successit, Valentiniano quoque, qui annis multis Lateranensi monasterio praesuit; Simplicitio, qui congregationem illius post eum tertius rexit; Honorato etiam, qui nunc adhuc celle eius, in qua prius conuersatus fuerat, praesit. haec sanctus Gregorius, satis perspicue docens, post obitum sancti Benedicti quatuor substitutos esse in praefectura monastica successores, cum ipse ea de ipso Sancto scriberet in Dialogis, quos liquet scriptis anno quarto sui Pontificatus, dum saepe in illis tradit, ante triennium citam illam pestilentiam contigisse, quae quidem ipsius Pontificatus exordio vrbe vastabat, anno nimirum Domini quingentesimo nonagesimo primo. Si igitur ipse Gregorius anno Christi 511 quingentesimo nonagesimo quarto Dialogorum libros conscripsit, quibus de vitam & obitum eiusdem sancti Benedicti profectus est: quomodo dicto anno sexcentesimo tertio eum mortuum esse tradit? Et quoniam pacto potuit Gregorius eius scripsisse obitum, si post nonas ferme decem ab ea scriptio ipse sanctus Benedictus dicatur fuisse superstes? Cum igitur quae scripsit Gregorius de sancto Benedicto, testetur se accepisse ab eius in monastica praefectura successoribus Constantino & alijs eiusdem discipulis in idem munus postea sabrogatis; affirmare necesse est ipsum longe antea iam fuisse defunctum.*

Veritatem autem magis consentiens, ea apparet esse sententia, qua ipse asserit ex hac vita decessisse anno Domini quingentesimo quadagesimo secundo: quam asserit Leo Ostiensis Episcopus ex Cassinensis reuolub antiquioribus monumentis; quibus etiam tradit, eandem sanctum Benedictum annos vixisse tantum sexaginta duos: qua ratione aeque ponitur ipse natus anno Domini quadringentesimo octogesimo; hocque anno, quo ab Vrbe ponitur decessisse, annam aetatis egisse decimumquatuor. Sed falli, mea quidem sententia, puto, qui Benedictum eius aetatis puerum eternum perijisse exitumauerunt, haud a seculi Gregorij verborum sententiam. Nec sane verisimile est, ut tam tenerae aetatis puer ad eum arduum vitae arripuerit insitutum, a quo potius per Romanum prudentem monachum reuocandus fuisset, quam famulari pollicito impellendus. Hanc quidem sententiam ad eius puerticia eum eternum petijt, inde ortam puto, quod S. Gregorius puerum eum appellat. Sed cum talem fuisse studeat demonstrare, qui si voluisset, mundi voluptatibus frui vitae valuisset, sed abstinentiae virtute animi; adolescentulum potius, quam puerum eum exhibere videtur.

At reddamus hic verba Gregorij: *Fuit (inquit) vir vite venerabilis, gratia Benedictus & nomine, ab ipso sua peritiae tempore cor gereus senile: Aetatem quippe moribus transiens, nulli voluptati animum dedit; sed dum in hac terra adhuc esset, quo temporali ter libere vi potuisset, desuperit quasi aridum mundum cum flore. Qui liberiori genere in provincia Nursina exortus, Roma liberalium litterarum studijs traditus fuerat, sed cum in ea multos ire per abrupta vitiarum cerneret, eum, quem quasi in ingressu mundi posuerat, retraxit pedem; ne, si quid de scientia eius attingeret, ipse quoque in immane precipitium totus iret. Dispositus itaque litterarum studijs, reliquit domo rebusque patri soli desuacare desiderans, sancta conuersationis habitum quaesivit.*

Recepit

LXXI
LONGE
ANTE S.
GREGOR.
RIVM S.
BENEDI-
CTVM.

Greg.
Dialog. 2.
c. 26.

LXXIV

Greg.
Dialog. 2.
c. 26.

REDAE
GVN.
TVL. IX.

LXXV

LXXII

RTAS S.
BENEDI-
CTI.

LXXVII

PROFES-
SORES S.
BENEDI-
CTI.

LXXVIII

Greg.
Dialog. 2.
c. 26.

recessit igitur scienter uisenti & sapienter indoctum. hanc Gregorius. Quem igitur tempore abdicacionis seculi puerum dixit. adolefcentem fuisse uerisimile uideri potest: nam & dum idem ipse Gregorius hominum distinguit aetates, illudque explicat Iob Consumere me uis peccatis adolefcentie meae. non pueritiam, sed adolefcentiam esse primam. ac tamen in uirtutum operatione dicit. Sed & scias, esse peculiare eidem sancto Gregorio, ut per puerum intelligat adolefcentem: nam inter alia puerum, inuicem puerulum eum dicitur monachum, qui cum alijs construebatur parietem monasterij, super quem paries ipse recidit; quem ex opera, quam praestabat, adolefcentem uique fuisse oportet: sicut & cum ad Eulogium scribens agit de puero ordinato diacono, quem tamen nullum repulisset aetatis impedimentum.

Nisi magis placet, ut eundem S. Benedictum dicamus puerum ab Vrbe recessisse iam puberem, quem ut adhuc aetate tenerum nutriti ut ait S. Gregorius? Iest consecuta, retinuitque apud se in loco illo, qui Eufidius dicitur, aliquamdiu ibi commorata: domicilium namque illic fuisse nutriticem, tota illa die tritico purgando atque capisterio fracto historia docet. Tunc uero dnum constar recedisse de loco illo ipsum Benedictum in iustitiam consilium, cum uulgato edito se grandis miraculo, sibi timens, aufugit, iamque aetate adolefcentis, animo promptus & uiribus, per arduum illud uia genus se eandem suscepit. Haec satis de his, quae ad tempus ipse dicitur quibus quae in Northantia dixeramus, corrigere.

Quod admiracione dignum est, sane quidem in sancti Benedicti uocatione summa Deum consulendo suae Ecclesiae innocenti prouidentia. Etenim tempore, quo, ut diximus, uisueria Italia, Gallia, Hispania, atque Africa à Gothis & Wandalis haereticis Ariarianis possidebantur, Orientisq; penè totus esset infectus haereticis, in tam tene noctis obscuritate, densaque caligine, cuiusmodi claritudo lucis esset, quae uisuerfus Catholicis orbis illustraretur, quantum autem splendor ex uita Dei Benedicto ad Ecclesiam illustrandam diuinitus emicauerit, inferius suis locis ordine temporis enarrabimus. Sed quibus ista sint aucta praegressibus, breuiter audi.

Egit ut Deitres annos in specu, tantum conscio sancto Romano ut S. Gregorius tradit, inde uero Dei reuelatione notor factus, & uirtute miraculorum redditus uisuerse regionis illi conspicuus, inuidia oculis ab hominibus appetitus, postquam uires Saranæ confregisset, uictor in omnibus, ad uita sanctae amulationem suo exemplo plurimos traxit: cum tamquam ex aluero exercebantur apum examina in alia uasa ipse inferens, duodecim à se erecta monasteria repleuit: hincque perseuerasse usque ad annum Domini quingentesimum uenditrigesimum, atque postea migrasse Cassinum, ex Cassinensi Chronico compertum habetur.

At uero cum innumerorum penè sanctissimorum atque etiam doctissimorum Patrum Patriarcha Benedictus fuerit fecundissimus propagator: perperam meae sententia illi faciunt, qui ei, quos non genuit, alienos patris supponunt: qui, inquam, nimo eius ordinis, sub quo profiterentur, amore, non nullos sanè illustres uiros, qui etiam ante sancti Benedicti tempora floruerunt, eiusdem fuisse regulae professores inpraedenter & inconkultè nimis affirmant: Etenim non fecundis, sed sterilibus supponit aliena soboles consueuit. praestitit hoc inter alios Trithemius, auctorque ceteris posteritioribus fuit id ipsum faciendi. Quid rogo, cum S. Benedicto S. Casarius Arelatenus Episcopus, qui antequam nasceretur ille, erat Aristes, ut superius demonstratum est? Quid ad eundem pertinet Faustus Regiensis Episcopus, qui eodem cum S. Casario uixit tempore? Quid insuper ad sanctum Benedictum Eugipius Abbas, qui antequam ipse sanctus Benedictus sumeret monasticum habitum, iam sancti Genetini discipulus & monachus erat, ut ipse de se testatur? Sed quid insuper Caliodotum pro animi arbitrio sub eisdem sancti Benedicti regulis monachum referunt; cum agens ipse de monachis à se collectis in commenta-

rio de diuini lectionibus, nec ullam quidem (cum in eo argumento uerfatur) sancti Benedicti uel regulatum ipsius haberit mentionem? quae certe ante omnia ipsis suis monachis ob oculos ponenda erant. Quid praeterea Orientales sub iratibus sancti Basilij militantes monachis ad S. Benedictum pertinent, ut Ananias Persa, idem quod martyri illastris? Quid etiam S. Ioannes Damascenus, & alij plures?

Dolui, fateor, considerant ueritatis candorem non illustrari, sed obfcurari ab his, qui nullum habentes delectum, quoscumque repererunt doctrinam uel sanctitate claros uia: monastica alumnos, eosdem sub sancti Benedicti regula constituunt professores? cum tamen iam ante tempora sancti Benedicti conser etiam in omnibus Occidentalis Ecclesiae promincijs uiguisse diuersa genera monachorum; ut quae sepe superius dicta sunt, certissimam fidem habent. non est nostrum modò de singulis agere: quos prudentissimus indagator, adhibita temporis ratione, alterius potius instituti, quam sancti Benedicti monachos fuisse cognoscat: cui tamen illud gloriosè praedicare liceat, coalescente nobili planta, maioribus incrementis in dies magis magisque dilatatum esse eandem palinam monachorum S. Benedicti. Progressuque temporis complures alios existisse in Occidente monachorum ordines sub eiusdem Sancti regulis uigilantes.

Hoc eodem anno, qui quadragesimusquartus numeratur a tempore Imperij Marciani, contigit Britanniae Ecclesiam ab hostibus in sua inualoribus liberari, qui Hadomcum montem obfidentes dire ab incolis trucidari sanè. Fuit annus iste Gildae Sapientis (ut ipse testatur) natalis: quo tempore florens ille exiit Britanica Ecclesiae status, ut qui proli praeteritis malis superauerunt sacerdotibus, pie sanctaeque Christianam religionem exoluerint, qui autem his postea successerunt, torpescere otio, emarcescente sine putredine uitiolum Ecclesiam illam a quo coadunata, ut maximi fuerint paucis bonis qui remanserant causa laetis. Sed Gildam isthaec lamentantem audiamus:

Ex eo tempore nunc cines, nunc hostes uincunt: ut in isagente expectetur Dominus solito more proferentem Israellem, uerum diligit enim, an non usque, ad annum obfultionis Hadomici montis, nouissimamque de furciferi non minima stragis: qui & mea natiuitatis annus est. Sed ne uone quidem ut antea ciuitates patriae uel habebantur, sed deserere diruta, hactenus squalore cessantibus: deet exterminio bellu, sed non cunctibus. Hactenus enim ad sperat in insula excidit, in speratio, mentio auxilij memoria eorum, qui uerisimiliter uir acule restet exiit: & ob hoc Reges, publici, priuatiq; sacerdotes, Ecclesiastici suum quoque, or sinem seruauerunt. At illo decedente, cum successisset aetate impetrali illi uoscia, & praesentis tantum scidit non expe, ita uenit ueritatem ac in stitio moderamina concussa & subuersa sunt, ut eorum non dicam deffiduum, sed ne monumentum quidem in supradictis profemodum ordinibus appareat, exceptis paucis, & ualde paucis, qui ad missionem uita multitudine, qua quotidie pronaru ad tartara, tam breuio uumera habentur, ut dei quodammodo uenerabilis mater Ecclesia in sinu suo recumbentes non uideat, quos solos ueros filios habet, &c.

Quinam autem praui mores omne hominum genus ibi corruerint, ipse exacte recenset atque deplorat, nempe polluta sacra altaria nece rectorum puerorum, dimissas legitimas uxores, & leorta subintroducta, incestuosas praeterea & sacrilegas nuptias, cum cognatas & eas, quae Deo uouentur castitatem, sibi impie matrimonio commingent: apostasiasque eorum, qui uouerant monachatum. Sed haec quidem, quos referit, Principes peccabant: In quibus uero uitorum uoragines & peccatorum profunda ordinis Ecclesiastici uiti demerit fuerint, idem ipso distincto uolumine luget atque redarguit, cuius hoc est exordium: Britannia habet sacerdotes, sed nonnullos insipientes, quos plurimos ministros, sed multos impudentes, clericos, sed quosdam raptores subdolos, pastores (ut dicunt) sed occisioni animarum lupos paratos, &c. Tu ipse, si cupis, ea consulas, quae uelut cetera exculpata habes, inde cognoscas ob collapsam in ea in ista in uis Ecclesiasticis canonica-

Capitulum. l. 29. 32

LXXVIII.

LXXIX.

LXXX.

LXXXI.

LXXIV. LXXV.

LXXVI.

LXXVII.

LXXVIII.

LXXIX.

LXXX.

LXXXI.

LXXXII.

LXXXIII.

LXXXIV.

LXXXV.

LXXXVI.

LXXXVII.

LXXXVIII.

LXXXIX.

com viuenti formam meruisse illam habitatoribus reddi vti quam, atque alienigenis dari gentibus in colendam, quæ vberem redde'rent tempore opportuno prouentum, quando autem id acciderit, suo tempore disturi sumus: iam vero ad sequentis anni res gestas oratio transactur.

I E S V C H R I S T I

Annus 495.

GELASII PAP. ANNI 4.

ANASTAS. IMP. 5. THEODOR. REG. 3.

I. EYPHEMIVS QUID MOLIAVIT.

SEQUITUR ordine temporis annus Domini quadringentesimus nonagesimus quintus, Consulatu Viatoris notatus in Fastis apud Cassiodorum & Marcellinum, addunt alij collegam Emilianum, cuius exordio rorsum fuit Gelasio Papa aduersus Orientales schismaticos laborandum. Qui enim communionem defuncti fouebant Acacij Euphemius Constantinopolitanus Episcopus, causam iniquam & inpiam falsis pretextibus orans, Orientales Episcopos sedi Apostolicae communicantes, ab eius communicatione diuellere conatus est. Hæc cum Gelasio innotuissent, ipis Kalendis Februarij proxima valde atque dicitam epistolam dedit ad Dardaniæ Episcopos, cuius est exordium: Valde mirari sumus, quod dilectio vestra quasi nouam & difficilem questionem, & adhuc tamquam inauditam quæpiam obsequi desiderat. Alias enim superius litteras miserat, quibus cunctas, quæ ab Euphemio afferiebantur pro reinendo Acacij nomine rationes, veris certisque confutauerat argumentis. est de illis mentibus habita in dato ad Faustum Commonitorio. Porro ex his postremo scriptis ad Dardanos litteris, ex Variæna bibliotheca & codice veterissimo monasterij sancti Petri in Auellana: Umbria in integrum (vt licuit) restitutus & editus, ista de promptissime facta est, quæ de Apostolica sedis auctoritate narrat his verbis:

1. Gelasio 495. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

II. GELASIVS QUID AD DARDANOS.

Non reticemus autem, quod cuncta per mundum nouit Ecclesia: & quoniam quorundam hereticis ligata, sedes beati Petri Apostoli inuoluitur, quæ potestatem de omni Ecclesia habet, iudicandi, neque cuiquam de eius licet iudicare iudicio. Si quidem ad illam de qua ibet mundi parte canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellari permissus. Quapropter cum satis constet, Acacium nullam habuisse Pontificum, sententia sedis Apostolicae damnatum sine ulla eius notione soluendi dicant certe, quæ Synodo hoc illi præscriptum (Euphemius scilicet) quodque sic quidem ab Episcopo Apostolica sedes fas haberet efficere: Cuius sedis Episcopus: cuius metropolitana ciuitatis Antistes: nonne parua Hierarchia Ecclesie? nempe Constatinopolitanæ sub metropoli Hæfacientis Ecclesie constituta: quibus planè istud dicat Gelasius omnia concessa Constantinopolitanæ Ecclesie priuilegia absque confirmatione Apostolicae sedis esse irrita. Post ista vero suggerit:

III. NON INDIET SYNODALI CONVENTU, VIUIVET ET SE DE APSTOLICA.

Sed nec præcavimus, quæ d' Apostolica sedes frequenter (vt dictum est) more maiorum, etiam sine ulla Synodo præcedente, & absolvens quos Synodus inique damnauerat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit habere facultatem. Sancta memoriae Hippo Athanasium Synodus Orientalis adduxerat; quem tamen exceptum sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consensit, absoluit. Sancta memoria nihilominus Ioannem Constantinopolitanam Synodus etiam Catholicorum Præsulum certe damnarat: quem simili modo sedes Apostolica etiam sola, quia non consensit, absoluit. Item, sancta memoria Flavianum Pontificum congregatione damnatum, pari ratione, quoniam sola sedes Apostolica non consensit, absoluit; potiusque, qui illic receptus fuerat, Dioscorum secunda sedis Præsulum sua auctoritate damnauit, & inpiam Synodum non consentiendo submoit; ac pro veritate, vt Synodum Chalcedonensium fieret sola decreuit, in qua Pontificibus innumeris, qui retro inuenerant Ephesino, vntiam poscentibus sola concessit. Et in sua perfidia permanentes nihilominus sua auctoritate prostravit: quam congregatio, quæ illic præ-

veritate reparanda collecta fuerat, est secuta. Quoniam iam in quod prima sedes non probauerat, constare non potuit, sic quod illa censuit iudicandum, Ecclesia tota suscepit; &c. hæc atque alia Gelasius, illa adducens exempla, quæ non in angulis facta essent, sed in summis caulis, toto Orbe perspicuis, omniumque sententia comprobatis.

Post nonnulla verò idem Gelasius Papa ridet illud omnino ab Euphemio itale admodum inculcarum, dum ratione regie dignitatis prærogatiuis sedium expenderet, atque sibi primatum supra Orientales Ecclesias vendicaret, quod regia vrbis Constantinopolis esset. In quæ ipse Risimus autem (inquit) quod prærogatiuum volumi Acacio comparari, quia Episcopus fuerit regie ciuitatis. Numquid apud Raucenam, apud Mediolanum, Sirmium, apud Treueros, multis temporibus constitit Imperator? Num quidem in harym vrbium sacerdotibus vltra mensuram subimit antiquitus deputatam quæp am suis dogmatibus suscipiant? &c. hæc tunc Gelasius in dicta epistola ad Dardanos, ex quæ etiam nonnulla sunt à nobis suis locis pro ratione temporis superius recitata. Porro hæc ipsam epistolam non ipsis tantum Dardaniæ Episcopis voluit esse communem, sed vulgari in Orientales Ecclesias, notamque reddi omnibus Orthodoxis, nec non schismaticis & hæreticis, nam hæc habet in fine: Rite autem faciet vestra dilectio, vt ista, quæ scribimus, pariter Catholicis & orthodoxis sapientibus innolescant, quo & sanis necessaria promota, & male sanis competens medicina præbeatur. Dat. Kal. Februarij, Viatore V. C. Consule.

At cum ne sic quidem istis ipsis Gelasius qui, quam profecerit, Deus per hereticum Principem volumi Euphemium schismaticum Episcopum sede dei iei, atque abscondi, qui scindebat Ecclesiam: quomodo autem illa habuerit, paulo post dictum sumus. prosequamur metæ eiusdem Gelasij Papæ anni huius res gestas. Quæ igitur hoc anno mensis Februarij (vt vidimus) dictam epistolam ad Orientales scripsit, idem mensis Martij habit Romæ Synodum, cui interfuit: Episcopi quinque, quinquæque, præsentem simul clero Romano. Extant à ista ipsa ex bibliotheca Vaticana depon: pra, sed me dola non nihil, quæ a sine careant. Sed accidit opportunè. Dei prouidentia, quæ rebus nostris inuigilat, vt dum ea vitæ que se habent deprauata ac decurata hic edere pareremus, vir doctissimus Fronto Ducerus Societas IESV professor, spontè, me quæ nihil penitus cogitante, miserit eadem ex codice Virdunensi descripta, integra ipsa quidem; quæ etiam (vt in omnibus antiquis scriptis seu cædit) aliquibus essent corrofa mendis, collatione tamen facta cum ijs, quæ Romæ habentur cultis, parum abest, quin in pristinum candorem recipias reuertitur: quæ se sic habent:

Residente in Synodo venerabili Papæ Gelasio vna cum Bonifacio, &c. & in festis: Gelasius Episcopus Ecclesia catholica vrbis Romæ dixit: Memini dilectio vestra superius Conuentu oblatum nobis à Miseno libellum in conspectu vestro fuisse recitatum: hunc eundem, si placet dilectioni vestre denuo recendum, v: illa vestra continent. Et quia aliud se quoque petitorum pra manibus habere profertur, quid etiam in hoc continetur, possumus agnoscere. Et adiecit: Misens libellus denuo recitetur. Anastasius diaconus recitauit: Datum à samulo vestro Miseno die octauo Iduum Martiarum, Viatore V. C. Consule. Quantum ad me pertinet infelicitatis abruptum, erroris meo quilibet ratione contracto desitio non esse parandum: quoniam hoc ipso anacartere non debito, quod merui ad causam penalem, quamcumque foret, perduc.

Quantum verò pertinet ad remediale subsidium, duo sunt, quæ me ad hoc suppliciter implorandum venire consurgunt: ne vel ego desperation in magno perpetuo cruciatibus sim dignus addidit lude prauitatorum exemplo: & quia tanta est ineffabili ista clemencia, quæ Apostolica potestate vniuersum facinus possit absolvere. Hanc igitur solam in meo negotio, Papa venerabili, vntem miserandum effundo: Paçe præstrato, porrigere manus tenti. Nullus ignorantis excusationibus nititur, nullus decipulas circumventionis obtendo, nec inquam calamitatem meæ studio transferre discrimen: quia alios incusare non debeo, quæ possum clementer absolui: quia licet mihi pro mea defensione nihil afferam, non ambigam

IV. NON PRO RATIONE DIGNITATIS. V. C. VI. ACTA ROMANE CONCILII.

VIII.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XVI.